

La Costera-La Canal-La Vall d'Albaida

Després de la conquesta en 1244, Jaume I va repoblar amb cristians els nuclis de major entitat demogràfica

Una de les entitats de poblament que podem considerar representativa dels llocs senyorials és Alboi

Primerament, Alboi i El Genovés pertanyien al llinatge dels Sanç, fins que a finals del XV van ser deixades en herència

► VIENE DE LA PÁGINA ANTERIOR

dien faltar el forn, la carnisseria, l'almàssera i la replaça de l'església — no sabem si abans mesquita — i la casa de la senyoria, a la qual, de vegades, li diuen "palàsio". En Alboi troben aquests elements urbanístics bàsics, encara que pel temps han desaparegut alguns serveis, com és normal.

La Casa de la Senyoria d'Alboi està situada cap el final del carrer, com diem, en la plaça, entre mitjaneres, i es reconeix de lluny per les seues dimensions majors que la resta de construccions. Està conformada per dues parts contigües: la casa dels senyors i l'almàssera, més senzilla, a la seua dreta. En la primera destaca com element singular la porta, d'amples brancals de carreus de pedra picada i grans dovelles llises, tan característiques de l'arquitectura valenciana des del segle XIV, molt semblants a les de la portada del veí — i enderrocat — palau dels Fenollet en El Genovés, fins el punt que podrien ser coetànies. Sabem que en 1520 el palau de El Genovés va ser assaltat i devastat pels agermanats de manera que, podria ser, que una i altra portada es feren després d'aquella guerra civil.

► **Els Sanç i la seua relació amb Alboi.** Primerament, Alboi i El Genovés pertanyien al llinatge dels Sanç, fins que a finals del XV ambdues senyories van ser deixades en herència a dos fills de **Miquel Sanç Ripoll**, que eren germans de pare: Alboi a **Pere Sanç Giner** i El Genovés a **Bernat Sanç Ripoll de Castellvert**, i ja mai més tornaren a unir-se sota un mateix titular. El Genovés, per matrimoni, va anar a parar als Fenollet, els quals el conservaren fins a darreries del segle XVIII, mentre que Alboi va passar a successius descendents del llinatge dels Sanç, donant origen a una bran-

ca familiar específica que es va dir els Sanç d'Alboi, la qual va perdurar fins al segle XVII, que posseïa una casa gran i bona al carrer de Moncada, que encara està en peu. Quan ells Sanç, a l'igual com altres llinatges poderosos de la ciutat, havien ja assajat i exhaurit totes les possibles aliances matrimonials en la limitada societat de Xàtiva, es llançaren al mercat matrimonial de València, i després al de Madrid, per tal d'aconseguir avantatjosos casaments i substanciosos increments patrimonials. Així va succeir en el cas d'**Anna Maria Sanç d'Alboi Sotes**, senyora d'Alboi, que cap a 1685 es va casar amb **Joan Escrivà de Romaní**, de llinatge de la capital, i es convertí en una propietària absentista que arrendava la senyoria.

Amb els successius casaments cada volta més enlluernadors dels seus titulars, Alboi va passar a ser una possessió menor, una de les moltes que acumularen els esmentats Escrivà, com la baronia de Beniparrell, el marquesat de Monistrol i el comtat de Sàstago, i com a possessió menor i poc rendible en el conjunt de la massa d'ingressos familiars, a poc a poc la van desatendre, visitant-la només de tard en tard, i descurant el manteniment dels immobles. Segons testimoni oral que vàrem recollir, en els anys cinquanta del segle passat el palau era un edifici degradat amb les portes obertes, desballestat. Finalment, el marquès de Monistrol el va vendre, i es els nous propietaris, fa uns trenta anys, per tal de poder habitar-lo, van haver de modificar les estructures, fer nova escala, etc. En l'estat actual de l'interior no es possible fer-se idea de la distribució original, a falta de fotografies o de plànols anteriors a la intervenció. L'escut de la façana és un postís modern sense relació amb cap dels llinatges nobiliaris titulars de la senyoria.

Pel sort, l'almàssera contigua, pertanyent originalment al palau ens ha arribat de manera acceptable, començant perquè han tingut l'encert de no modificar la textura i l'arrebossat originals de la façana, una porta d'accés de brancals de pedra i arc exterior rebaixat de rajola, a l'igual com els arcs de les finestres. La zona d'interès es concentra en la planta baixa, de sostre de bigues grosses i revoltos d'encofrat de morter o formigó, preparats per a resistir el pes dels sacs de les collites. Hi ha també dos arcs de dovelles de pedra picada que naixen del mateix pilar, i la magnífica mola corredora del trull, obra en un mur, tot amb un aspecte que ens atreviríem a considerar del segle XVII, quan Alboi va ser repoblat de cristians vells per substituir els moriscos expel·lits del Regne en 1609.

La edil Xelo Angulo, con los asistentes a la reunión del CLAS el pasado jueves. LEVANTE-EMV

El futuro Consell de Bienestar Social ampliará competencias

► Primera reunió del que totaví es el Consell Local d'Acció Social de Xàtiva

LEVANTE-EMV XÀTIVA

■ El Ayuntamiento de Xàtiva albergó este jueves la reunión constitutiva del Consell Local d'Acció Social (CLAS), con la asistencia del alcalde, Roger Cerdà, y de la concejala de Bienestar Social, Xelo Angulo. La composición del CLAS no variará en lo que queda del ejercicio. Sin embargo, según anunció Angulo, para 2016 está prevista la transformación de este órgano en el nuevo Consell de Bienestar Social de Xàtiva, explicó la edil.

Tal como anunció el alcalde, durante la primera reunión con los colectivos que forman parte del consell, su presupuesto pasará a ser de 40.000 euros, lo que supone que se duplica. Una de las novedades más destacadas es la mane-

ra de distribuir este dinero. Angulo explicó que «la distribución del presupuesto entre las entidades que forman parte del CLAS variará sustancialmente. A partir de ahora, éstas deberán presentar proyectos de actuación para 2016 adecuadamente valorizados. En función de ello, se hará la asignación presupuestaria y no de manera discrecional o repartiendo por cantidad de miembros como se venía haciendo hasta ahora», explicó. Angulo también comentó que el incremento en 20.000 euros de la partida del CLAS se gestionará según las necesidades actuales de las entidades, las cuales, según la concejala, responden a las necesidades reales de la ciudad en materia social.

Respecto de la creación del nuevo Consell de Bienestar Social, la concejal informó que este nuevo órgano, además de las entidades que atienden la emergencia social, integrará a nuevos colectivos como entidades de cooperación internacional o de ayuda discapacitados. Se articulará en diferentes comisiones de trabajo: emergencia social, atención a menores, mayores, dependencia y cooperación internacional e inclusión social.

Angulo también adelantó que los comedores escolares abrirán durante el periodo vacacional de Navidad. «Es la mejor manera de garantizar una alimentación adecuada para los niños y niñas de familias desfavorecidas» explicó la edil tras la reunión del jueves.

Ignacio Blanco presenta «Botiflers»

LEVANTE-EMV

► **EL CANDIDATO A LA PRESIDENCIA DE LA GENERALITAT POR ESQUERRA UNIDA** en las últimas elecciones autonómicas, Ignacio Blanco, presentó ayer en la Casa de la Cultura de Xàtiva su libro «Botiflers», un relato de la labor de su partido en la oposición; tarea que, sin embargo, no se vio recompensada al no obtener ningún diputado. En la foto, ayer con el teniente de alcalde Miquel Lorente.

Arranca hoy el MON·DOC con el documental sobre Paco de Lucía

LEVANTE-EMV MONTAVERNER

■ La Mostra de Cinema Documental de Montaverner, MON·DOC se abre hoy a las 19 horas con la proyección del documental *Paco de Lucía, la búsqueda*, que repasa la trayectoria del guitarrista gaditano y que fue galardonado con un Premio Goya este 2015. Lucía Sánchez, productora del documental e hija del artista, presentará el documental en un acto que contará con la presencia del presidente de la Mancomunitat de la Vall d'Albaida, Vicent Gomar, el diputado Guillermo Barber y el director general de CulturArts, José Luis Moreno. Desde hoy y hasta el viernes 23 se proyectarán dos documental al día.